

לא תדע איזה יכשר הזה או זה וגו'. רבי יוחנן קשישו יומוי, ותקיפו עינוי מלאסתפלא, וחולשא תקיף עלוי. קם ואמר, מה אנא לעלמא דאתי, דקא הוי לי בנין ומיתו. אמרו ליה, רבינו, מימך אנו שותים, כמה בנין אשתביקו (את שבת) דאתקיפו לך לעלמא דאתי, לא נח דעתיה.

עד שהאיר הקדוש ברוך הוא את עינוי דחד סבא, קם ואמר, עליך רבי יוחנן, דאת סבא וחולשא תקיף עליך, ועל רבי חזקיה דאיהו עקר, אמר קרא, (ישעיה נה) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי וגו', ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מפנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יפרת. נח דעתיה דרבי יוחנן, אמר ליה, תנוח דעתך כמו שהנחת את דעתך.

רבי ברוקא אמר, פתיב, (ויקרא כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. אי הנפש תפרת, הגוף ההוא מה תהא ממנו, אי הכי, כמה קברות בריקניא, כמה ציונין למגנא. דהא אי לבתר קודשא בריך הוא בני לההוא נפש פמלקדמין בהאי עלמא, גופא דשביק, אתאביד, וקברא בריקניא, אי הכי, כמה גרמין אתאבידו, וכמה קברין למגנא.

אלא קודשא בריך הוא לא ישיצי עובדי ידוי, אלא מארעא ומתחות שמיא אלה. ויחתון לתתא, ויתבנון בקיומא אתרא גו אינון תתאי, בדיורא דאקרי נשיה, ותמן יתכנשוון (יתבשוון) לדרי דרין.

דהא שבע ארעין לתתא. ואלו הן: ארין. אדמה. ארקא. גיא. נשיה. ציה. תבל. תבל, הוא דיורא דילן. בנשיה אמאי גופין

יסלק עצמו. מה הטעם? פי לא תדע [אינך יודע] אי זה יכשר הזה או זה וגו'.

רבי יוחנן היה קשיש ימים, וכהו עינוי מלהסתפל, והחלשה התגברה עליו. קם ואמר, מה אני לעולם הבא, שהיו לי בנים ומתו? אמרו לו, רבינו, מימך אנו שותים, כמה בנים נשארו (אתה השאר) שמחזקים אותך לעולם הבא. לא נחה דעתו.

עד שהאיר הקדוש ברוך הוא את עינוי דחד סבא, קם ואמר, עליך רבי יוחנן, שאתה זקן וחלשה התגברה עליך, ועל רבי חזקיה שהוא עקר אמר הכתוב (ישעיה נה) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי וכו', (שם) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מפנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יפרת. נחה דעתו של רבי יוחנן. אמר לו, תנוח דעתך כמו שהנחת את דעתך.

רבי ברוקא אמר, כתוב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההוא מלפני. אם הנפש תפרת, הגוף ההוא מה יהיה ממנו? אם כן, כמה קברים בריקנות! כמה ציונים לחנם! שחרי אם אחר כן הקדוש ברוך הוא בונה אותה הנפש כמו מקדם בעולם הזה, הגוף שעזב נאכד, והקבר לריק. אם כן, כמה עצמות נאכדו, וכמה קברים לחנם.

אלא הקדוש ברוך הוא לא יכלה מעשי ידיו, אלא מהארץ ומתחת השמים האלה. וירדו למטה, ויבנו בקיום אחר בתוך אותם התחתונים, במדור שנקרא נשיה, ושם הם יתכנסו (ישכחו) לדורי דורות.

שחרי שבע ארצות למטה, ואלו הן: ארין, אדמה, ארקא, גיא,

אלין. אלא, אינהו אנשי פקודי דמאריהו, ולא אתעסקו בפריה ורביה, ולא פשיטו ברית קיימא בעלמא. לכן אינון יתנשו בנשיה לדרי דרין. ולעולם לית קברא למגנא, ולית (ד) קט ציונא בריקניא.

ובהווא דיורא דנשיה, לא הוי אלא אינון דאקרון גופי מגן, גופי דלמגן נחתין תמן, ולא עבדין תולדין, דהא נשין לאו בינייהו. וזרעי ואכלי, ואנשי כל מה דעבדין. נפשין על דלא יתבנון בהאי עלמא, אתדחין מפמה תרעי, ואזלי ומשטטי בהאי עלמא, עד דישפחון פרוקא. ואלין איתקרון שכינות. הדא הוא דכתיב, ותקראנה לו השכנות שם וגו'. והאי גופא אתבני לאתקיימא בתבל ארצו.

רבי יודאי הנה קמיה דרבי עזריה בר סימאי, אמר ליה, צדיקים דאזדמן לון חובה מאינון פריתות דאורייתא, והרהרו (וחשבי) תשובה ומיתו, מיתה מכפרת עליהו, או לאו. אמר ליה, אין. ולזמןין דאתענשו בההוא עלמא, ואתכפר להון.

חמא אנפוי ירוקי. אמר ליה, אימא מה דתימא, אורייתא הוא דלא מקבלה טומאה. שנאמר, (ירמיה כג כט) הלא כה דברי פאש נאם ה'. הרהורים רטישין בלבבך. אמר, (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו. עשרה סבי קטולי מלכות אתענשו על מכירת יוסף.

אמר ליה, רבי עקיבא לית ליה זכות אבות. אמר, (דב"ה א יד לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים.

פתח ואמר, (בראשית ל טז) ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא פי שכר שכרתיך. שכר השתא, שכרתיך

נשיה, ציה, תבל. תבל הוא המדור שלנו. למה הגופים הללו הם בנשיה? אלא שהם שכחו את מצוות רבונם ולא התעסקו בפריה ורביה ולא גרמו להתפשטות ברית הקדש בעולם, לכן הם ישכחו בנשיה לדורי דורות, ולעולם אין קבר לחנם ואין ציון לריק.

ובאותו המדור של נשיה, אין אלא אותם שנקראים גופי חנם, הגופים שיורדים לשם לחנם ואין עושים תולדות, שהרי נשים אין ביניהם, וזרעים ואוכלים, ושוכחים כל מה שעושים.

הנפשות, טרם שנבנות בעולם הזה, נדחות מפמה שערים, והולכות ומשוטטות בעולם הזה, עד שימצאו גואל. ואלו נקראות שכנות. זהו שכתוב (רות ד) ותקראנה לו השכנות שם וגו'. והגוף הזה נבנה להתקים בתבל ארצו.

רבי יודאי היה לפני רבי עזריה בר סימאי. אמר לו, צדיקים שהזדמן להם חטא מאותם פריתות של התורה, והרהרו (וחשבו) תשובה ומיתו, האם מיתה מכפרת עליהם או לא? אמר לו, כן. ולפעמים שנענשים באותו העולם, ומתכפר להם.

ראה פניו ירקות. אמר לו, אמר מה שתאמר, התורה אין מקבלת טמאה, שנאמר (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. הרהורים רוטשים בלבבך. אמר, סוד ה' ליראיו. עשרה זקנים הרוגי מלכות נענשו על מכירת יוסף. אמר לו, רבי עקיבא אין לו זכות אבות. אמר, (דברי הימים א יב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים.

פתח ואמר, (בראשית ל) ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא פי

לְבַתֵּר זִימְנָא. יִשְׁשֹׁכֶר: יֵשׁ שְׁכָר. וּלְבַתֵּר זִמְנָא, נְהוּוּ לְמַלְכוּת שְׁמַיִם. גּוֹפִיִן דְּלַהּוּן יִשְׁתְּאַרוּן בְּדוּכְתִייהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְכֹלָא אַתְהִידֵר בְּמַלְקֵדְמִין. (שם מט כח) אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוּ בִּרְךְ אַתֶּם פְּתִיב.

שְׁכָר שְׁכַרְתִּידְךָ. שְׁכָר פְּעוּת, שְׁכַרְתִּידְךָ לְאַחַר זְמַן. יִשְׁשֹׁכֶר - יֵשׁ שְׁכָר. וּלְאַחַר זְמַן נְהוּוּ לְמַלְכוּת שְׁמַיִם. הַגּוֹפִיִם שְׁלָהֶם יִשְׁאַרוּ בְּמַקּוּמָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַפֶּל חוּזֵר כְּמוֹ מְקַדֵּם. כְּתוּב (שם מט) אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוּ בִּרְךְ אַתֶּם.

נִפְרַ עַל אֲנַפּוּי רַבִּי יוֹדָאי, וְאֲדַמוּף. אַחְזוּ לִיהַ בְּחַלְמִיהַ הַאי קָרָא, (קהלת ה ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ. נִכְנַסְתָּ סְתוּם. מַהֲהוּא יוֹמָא לֹא אֲשַׁתְּעִי בְּהַאי. אֶלָּא הוּוּ אָמַר, (תהלים לו כא) מַה יִּקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנַפֵּיךָ יַחְסִיוּן. וּבְצַל כְּנַפֵּיךָ מִמָּוֶשׁ, וְלִית לְמִשְׁתַּעֵי בְּבִנוּי דִּילִיהַ. דְּהָא חֲסֵד ה' בְּכוּלָּא אֲשַׁתְּפַח.

נִפְרַ עַל פְּנֵי רַבִּי יוֹדָאי, וְנִרְדֵּם. הָרְאוּ לוֹ בְּחִלּוּמוֹ הַפְּסוּק הַזֶּה, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ. נִכְנַסְתָּ - סְתוּם. מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא דִיבֵר בְּזוּהַ, אֶלָּא תְהִיָּה אֹמֵר, (תהלים לו) מַה יִּקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנַפֵּיךָ יַחְסִיוּן. וּבְצַל כְּנַפֵּיךָ מִמָּוֶשׁ, וְאִין לְדַבְרֵי בְּבִנוּי, שְׁהָרִי חֲסֵד ה' בְּכָל נִמְצָא.

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה, וְדָאי הָכִי הוּוּא, דְּהָא כְּתִיב (דב"ה א טז כב) אַל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּבְנִבְיָאֵי אַל תִּרְעוּ. וּכְתִיב (איוב יב א) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר אִישׁ. בְּכַבְשִׁין סְתִימָאִין דִּילִיהַ, לִית לְמִשְׁתַּעֵי כָּלֵל, דְּהָא מֵאֵן דְּבִידִיהַ רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא. מִילִין סְתִימָאִין דְּאִיהוּ עֶבֶד, לִית לְאַעְלָא בְּהוּן.

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה, וְדָאי כִּף הוּוּא, שְׁהָרִי כְּתוּב (דברי הימים א טז) אַל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּבְנִבְיָאֵי אַל תִּרְעוּ. וּכְתוּב (איוב יב) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר אִישׁ. בְּכַבְשִׁים הַנְּעֻלְמִים שְׁלוֹ אִין לְדַבְרֵי כָּלֵל, שְׁהָרִי מִי שְׁבִידוֹ רוּחֹת וְנִשְׁמַתוֹת שֶׁל צַדִּיקִים, הַדְּבָרִים הַנִּסְתָּרִים שְׁהוּוּא עוֹשֶׂה, אִין לְהַפְּנֵס בְּהֶם. יִלְד בֵּן לְנַעֲמִי (רות ד), מַה (פזח) מְצִאת הַאֲבֵדָה שְׁאֲבֵדְתָּ. מִכָּאֵן שְׁאוּתָה הַנֶּפֶשׁ שְׁנֵדָה מִהַגּוֹף הַדָּק, אִין לַה רְשׁוּת לְהֵאִיר וּלְהַתְּפַשֵּׁט, לְהֵרְאוֹת שְׁאִין לוֹ כַּח, שְׁכַתוּב (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיו.

יִלְד בֵּן לְנַעֲמִי, מֵאִי (אצ"ל בְּהַאי) אֲשַׁכַּחַת אֲבִידָה דְּאֲבֵדְתָּ. מִכָּאֵן, דְּהָהוּא נִפְשׁ דְּנָד מִגּוּפָא דְּקִיק, לִית לִיהַ רְשׁוּ לְאַנְהָרָא וּלְאַתְפִּשְׁטָא, לְמִיחְזֵי לִית לִיהַ חִילָא, דְּכְתִיב (שם לג כח) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיו.

בְּאוּתָה הַשְּׁעָה שְׁהַגּוֹף הַזֶּה נִכְנָה, מִיָּד (כְּמוֹ שְׁעַן דְּקַ גְּדֻלָּה מִיָּד) וְתַקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם. וְלָמָּה כָּאֵן שֵׁם? בְּכָל מְקוּם שְׁכַתוּב שֵׁם, זֹו הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (רות ד) וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת. זֹו הַנֶּפֶשׁ. וְכָאֵן וְתַקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם, אוֹתֵן הַשְּׁכָנוֹת קוֹרְאוֹת לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁנִכְנָה כְּעַת שֵׁם, קוֹרְאוֹת לְאוּתָה הַנֶּפֶשׁ לְהַתְּפַקֵּן בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף. שְׁהָרִי לְפַעֲמִים מְזַמְנַת לְשֵׁם הַנֶּפֶשׁ,

בְּהַהוּא שְׁעַתָּא דְּגוּפָא דָּא אַתְבְּנִי, מִיָּד (כְּמַה דְּאֵעֵא דְּקִיק אֲדִלִיק מִיָּד) וְתַקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם. וְאִמָּאי הָכָא שֵׁם. בְּכָל אַתֵּר דְּכְתִיב שֵׁם, דָּא אִיהוּ נִפְשׁ. כְּמַה דְּאֵתָּ אָמַר, וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת, דָּא אִיהוּ נִפְשׁ. וְהָכָא וְתַקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם, אִינוּן שְׁכִינּוֹת קְרוּ לְהַהוּא גּוּפָא דְּאִתְבְּנִי הַשְּׁתָּא שֵׁם, קְרוּ לְהַהוּא נִפְשׁ, לְאַשְׁתַּכְּלָלָא בְּהַהוּא גּוּפָא. דְּהָא לְזִימְנִין זְמִינָא

תִּמְנָן בְּפֶשֶׁא, וּלְזַמְנִין לָא זְמִינָא, בְּגִין דְּאִזְלָא
וּמִשְׁטָטָא בְּעַלְמָא, וּכְדִין קְרוּן לָהּ לְגַבֵּי הַהוּא
גּוּפָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְרַעוּתָא אַתְעַר, אִזְלַת לְגַבֵּי קַבְרֵי
דְּאַבְהֶן, לְגַבֵּי קַבְרֵי דְחִסְדֵי, עַד
דְּאִיתְעַר בּוּעֵז הַכָּא, וּשְׁאָר נְשִׁמְתִין קְרוּן לָהּ,
וְאַתָּת וְאַשְׁתַּפְּחַת וְאַשְׁתַּכְּלֶלַת בְּאַתְרֵי דָא.

וְהָא כְּתִיב, (שם ל"ד י"ד) אִם יָשִׁים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ
וְנִשְׁמְתוּ אֵלָיו יֵאָסֶף. שְׁאֵנִי הַכָּא, דְּהוּה
גּוּאֵל קְרוּב, דְּהָא תּוֹעֲלֶתָא יַתִּיר, הַהוּא גּוּאֵל
דְּאִיקְרֵי קְרוּב, דְּאִיתְעַר לְמַהוּי זְמִינָא תִּמְנָן,
מִיד דְּאַתְעַר לְגַבֵּי. וְהָכָא דְּהוּה רַחֵיק,
אַצְטְרִיכוּ לְמִיקְרֵי לָהּ, דְּהָא מַחְשְׁבָה רַחֵיקָא
הוּה. בְּמַחְשְׁבָה קְרִיבָא לָא אַצְטְרִיב, אֲלֵא הִיא
אַתָּת בְּהַהוּא אַתְעַרוּתָא לְאַתְבְּנָא תִּמְנָן. עַל
דָּא וַתִּקְרָאנָה לְהַהוּא גּוּפָא שֵׁם, הַהוּא נִפְשׁ
לְאַתְבְּנָא תִּמְנָן.

רַבִּי סִימְאָה אָמַר, בְּכַמָּה דְּיִכְתִּי עֶבֶד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד בְּאִינוּן נִפְשָׁאן דְּלֵא
אַשְׁכַּחִין נְיִיחָא. בְּגִין דְּלֵא עֶבְדוּ חֶסְדָּא, וְלֵא
עֶבְדוּ בַר.

וּמָה אַעֲבִיד מִינֵיהוּ, הַהִיא נִשְׁמָה דְּאִזְלַת בְּלֵא
וְלֵד לְהַהוּא עַלְמָא, וְלֵא עֶבְדִּית בַּר. רַבִּי
סִימְאֵי וְרַבִּי יוֹסֵי, חַד אָמַר, נְחִית לִיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאַרְצָן הַתְּחִתּוֹנָה. וְחַד אָמַר,
בְּאַבְדוּן, מֵאן דְּנְחִית תִּמְנָן, אַתְאַבִּיד מִפְּל וְכַל.
וְעַלֵּיהֶם כְּתִיב, וְהִאֲבִדְתִי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.

רַבִּי יוּדָאי בַר סִימוּן אָמַר, זַכָּאָה מֵאן דְּאַשְׁתַּדֵּל
לְמַגְדַּע בְּהַהוּא עוֹלָם דְּנִשְׁמְתִין תִּמְנָן. מֵאן
דִּידַע בִּיהּ, וְאַשְׁתַּדֵּל לְמַגְדַּע בִּיהּ, לִית לִיהּ
שַׁעוּרָא לְחַכְמָתִיהּ.

רַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, כָּל זְמַנָּא דְּגוּפָא לָא נַח
בְּדוּכְתִיהּ, נִפְשָׁא דִּילִיהּ אוֹף הָכִי. וְאִיהוּ

וּלְפַעְמִים אִינָה מְזַמְנַת, מִשּׁוּם
שְׁהוּלְכַת וּמִשְׁטָטַת בְּעוֹלָם, וְאִז
קוֹרְאִים לָהּ אֵל אוֹתוֹ הַגּוּף.
וּבְשַׁעָה שְׁמַתְעוּרָר הַרְצוּן, הוּלְכַת
אֵל קַבְרֵי הָאֲבוֹת, אֵל קַבְרֵי
הַחֲסִידִים, עַד שְׁמַתְעוּרָר בְּעֵז
כְּאֵן, וּשְׁאָר הַנְּשִׁמוֹת קוֹרְאוֹת לָהּ,
וּבָאָה וְנִמְצְאָת וּמַתְתַּקְנַת בְּמָקוֹם
הַזֶּה.

וְהָרִי כְּתוּב, (איוב לג) אִם יָשִׁים אֵלָיו
לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמְתוּ אֵלָיו יֵאָסֶף?
שׁוּנָה כְּאֵן, שְׁהִיָּה גּוּאֵל קְרוּב,
שְׁהִי תּוֹעֲלַת יַתִּירָה בְּאוֹתוֹ הַגּוּאֵל
שְׁנִקְרָא קְרוּב, שְׁהַתְעוּרָר לְהִיּוֹת
מְזַמָּן לְשֵׁם, מִיד שְׁהַתְעוּרָר אֵלָיו.
וְכֵאֵן שְׁהִיָּה רַחוּק, הַצְטְרִיכוּ לְקִרָא
לָהּ, שְׁהִי מַחְשְׁבָה רַחוּקָה הִיָּתָה.
בְּמַחְשְׁבָה קְרוּבָה אֵין צְרִיב, אֲלֵא
הִיא בָּאָה בְּאוֹתָהּ הַתְּעוּרָרוּת
לְהַבְנוֹת שֵׁם. וְעַל כֵּן וַתִּקְרָאנָה
לְאוֹתוֹ הַגּוּף שֵׁם, אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ
לְהַבְנוֹת שֵׁם.

רַבִּי סִימְאָה אָמַר, בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד עִם
אוֹתָן הַנֶּפְשׁוֹת שְׁלֵא מוֹצְאוֹת
מְנוּחָה, מִשּׁוּם שְׁלֵא עָשׂוּ חֶסֶד
וְלֵא עָשׂוּ בֵן.

וְכֵה נַעֲשֶׂה מֵהֶם, אוֹתָהּ הַנֶּפְשָׁה
שְׁהוּלְכַת בְּלֵי וְלֵד לְאוֹתוֹ הַעוֹלָם
וְלֵא עָשְׂתָה בֵּן? רַבִּי סִימְאֵי וְרַבִּי
יוֹסֵי. אַחַד אוֹמַר, מוֹרִיד אוֹתָהּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַרְצָן
הַתְּחִתּוֹנָה. וְאַחַד אָמַר בְּאַבְדוּן.
מִי שִׁיּוּרַד לְשֵׁם, אוֹבֵד מִפְּל וְכַל.
וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב (ויקרא כג) וְהִאֲבִדְתִי
אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.

רַבִּי יוּדָאי בַר סִימוּן אָמַר, אֲשֶׁרִי
מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אֶת אוֹתוֹ
הַעוֹלָם שְׁשֵׁם הַנְּשִׁמוֹת. מִי
שְׁמַפִּיר אוֹתוֹ וּמַשְׁתַּדֵּל לְדַעַת
אוֹתוֹ, אֵין שַׁעוּר לְחַכְמָתוֹ.

רַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, כָּל זְמַן שְׁהַגּוּף
לֵא נַח בְּמָקוֹמוֹ, נִפְשׁוּ אֵף כְּף.
וְהוּא הִיָּה תְּמִיד מַשְׁתַּדֵּל לְדַעַת